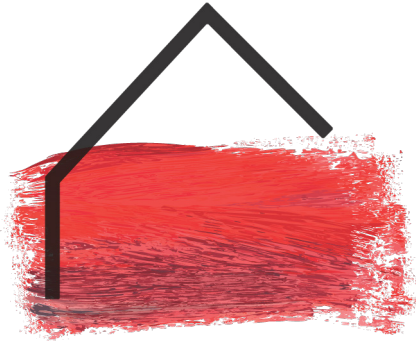

Dom Polsko-Niemiecki
Pamięć - Spotkanie -
Zrozumienie

**DEUTSCH
POLNISCHES
HAUS**

gedenken
begegnen
verstehen

Luty 2025

Misja i cele Domu Polsko-Niemieckiego

Sąsiedztwo Niemiec i Polski ma kluczowe znaczenie dla Europy zarówno **dziś** jak i w **przyszłości**. Jedynie znajomość wspólnej **historii** pozwoli nam je lepiej zrozumieć.

Skutki **II wojny światowej** i niemieckiej okupacji Polski są odczuwalne do dziś. Celem Domu Polsko-Niemieckiego jest umożliwić zrozumienie i wyjaśnienie czym była wojna i jakie są jej konsekwencje.

Dom Polsko-Niemiecki buduje **porozumienie** między Niemcami i Polską poprzez upamiętnienie, krzewienie **wiedzy historycznej** oraz **edukację**.

Dom – na trzech filarach

Pamięć – Spotkanie – Zrozumienie

Pamięć

Centralnym elementem Domu Polsko-Niemieckiego (DPN) będzie nowoczesny **pomnik. Upamiętnienie wszystkich ofiar niemieckiej okupacji Polski w latach 1939–1945** będzie w ten sposób wyraźnie zakotwiczone w sercu Berlina. Dzięki temu możliwe będą zarówno zbiorowe jak i indywidualne formy upamiętnienia ofiar. Pomnik i budynek DPN będą tworzyć całość, będąc ze sobą w rozpoznawalny sposób powiązane, pozostając jednocześnie w dialogu. Pomnik będzie dostępny niezależnie od godzin otwarcia budynku.

W celu znalezienia odpowiedniej formy estetycznej rozpisany zostanie **międzynarodowy konkurs**, który obejmować będzie całość kompleksu, czyli i **pomnik i budynek**. Trzy filary DPN »Pamięć – Spotkanie – Zrozumienie« tworzą jedność. Pomnik będzie odzwierciedlał treści pokazywane i wypracowane w Domu Polsko-Niemieckim. I odwrotnie, pomnik wywiera efekt na budynek i treści DPN-u. Jury złożone z uznanych ekspertek i ekspertów wybierze projekt

na podstawie wytycznych dla konkursów artystycznych i architektonicznych. Dokładne warunki konkursu zostaną określone po ustaleniu miejsca w Berlinie, na którym zostanie wybudowany DPN.

Spotkanie

Dom Polsko-Niemiecki umożliwia spotkania między ludźmi. Bogaty **program edukacyjny** skierowany jest do ludzi wszystkich pokoleń przede wszystkim z Niemiec i z Polski. DPN będzie przekazywał wiedzę historyczną i umiejętności, mając na celu kształtowanie **teraźniejszości i przyszłości we wspólnej Europie**. Wykłady, konferencje i wydarzenia kulturalne sprawią, że DPN będzie żywym miejscem spotkań i dyskusji o Polsce i Niemczech w samym sercu stolicy Niemiec.

Dom Polsko-Niemiecki będzie prowadził działalność edukacyjną również **poza swoją siedzibą w Berlinie**, współpracując z Niemieckim Instytutem do Spraw Polskich i innymi polsko-niemieckimi, niemieckimi i polskimi instytucjami edukacyjnymi. W ten sposób DPN stworzy platformę do realizowania nowych projektów.

Zrozumienie

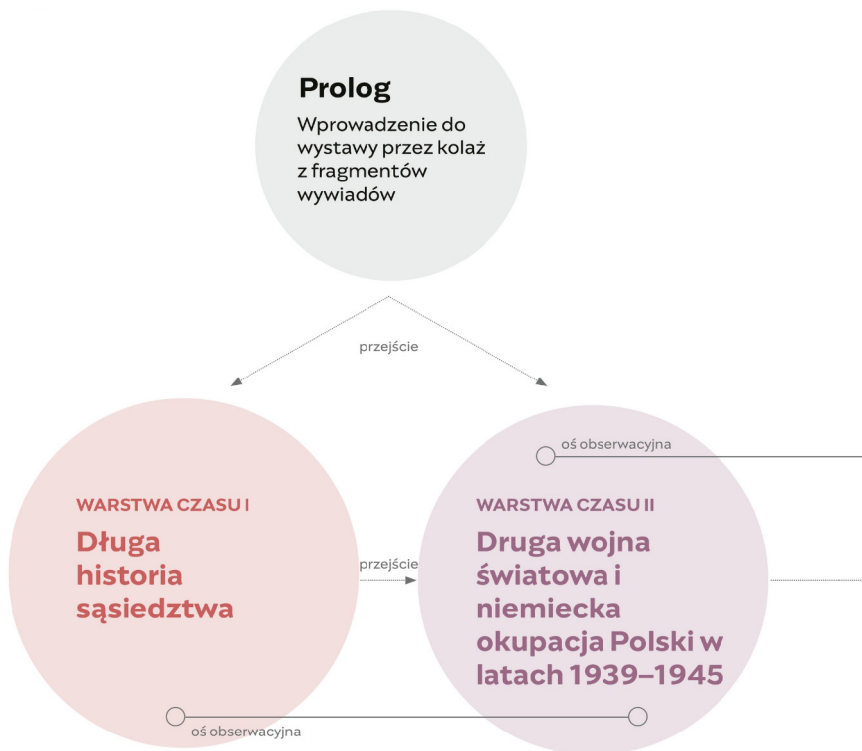
Sam pomnik nie jest w stanie wyjaśnić złożonej historii okupacji niemieckiej w Polsce w latach 1939-1945, ani przekazać wiedzy o ofiarach. **Wystawa stała i wystawy czasowe pozwolą dowiedzieć się**, kim były ofiary niemieckiej wojny przeciwko Polsce, jaka kultura miała zostać zniszczona i kim byli ludzie, którzy żyli w Polsce i ją kształtowali.

Aby zrozumieć znaczenie sąsiedztwa naszych krajów, należy zrozumieć **wspólną polsko-niemiecką historię i procesy wzajemnych oddziaływań. II wojna światowa** i ogromna brutalność niemieckiej okupacji Polski jest centralnym wydarzeniem i do dziś punktem odniesienia w stosunkach polsko-niemieckich. Dlatego też **okres od 1939 do 1945 roku znajduje się w centrum** wystawy stałej.

Wystawa stała oferuje również rozszerzone spojrzenie na obszerny fragment **wspólnej historii, obejmując kilka stuleci** aż do dnia dzisiejszego. Skupia się ona na kwestiach postrzegania siebie i innych, doświadczeniach migracji, **dynamice wrogości, zbliżenia i porozumienia**, które często charakteryzują się złożonymi relacjami władzy. Te elementy będą stanowić kluczowe części wystawy.

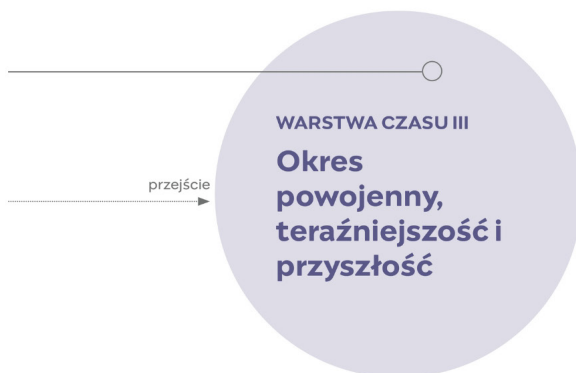

Wizualizacja struktury wystawy stałej

- / Relacje władzy
- / Przynależności
- / Wyobrażenia i emocje
- / Gospodarka
- / Codzienność
- / Migracja

- / Początki
- / Nowe porządki
- / Zbrodnie – opór – codzienność
 - / Holokaust
 - / Wyzysk i rabunek
- / Końce wojny

WARSTWA CZASU III

**Okres
powojenny,
teraźniejszość i
przyszłość**

- / Przemoc
- / Przestrzenie
- / Zbliżenia
- / Codziennosc
- / Teraźniejszość i przyszłość

Lokalizacja

Dom Polsko-Niemiecki ma powstać w samym sercu stolicy Niemiec. Teren dawnej **Opery Krolla** w bezpośrednim sąsiedztwie Urzędu Kanclerskiego i Bundestagu jest miejscem w Berlinie, który symbolizuje napaść na Polskę, a tym samym początek II wojny światowej.

Od czasu pożaru budynku Reichstagu, który znajdują się naprzeciwko, kadłubowy parlament narodowych socjalistów obradował w Operze Krolla. To właśnie tutaj Adolf Hitler ogłosił niemiecką inwazję na Polskę 1 września 1939 roku.

Wybudowanie Domu Polsko-Niemieckiego w tej lokalizacji byłoby symbolicznym gestem, który zostałby szczególnie dobrze przyjęty w Niemczech i w Polsce. Oczywiście można też rozważyć inne lokalizacje w centrum Berlina. Obecnie trwają rozmowy pomiędzy władzami federalnymi, władzami landu Berlin i poszczególnych dzielnic na temat odpowiedniej lokalizacji.

Fora eksperckie

Koncepcja Domu Polsko-Niemieckiego została opracowana w ścisłej współpracy i przy licznych konsultacjach z niemieckimi i polskimi ekspertkami i ekspertami. W tym celu Fundacja Pomnik Pomordowanych Żydów Europy zawarła umowę o współpracy z **Instytutem Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk**, a Niemiecki Instytut do Spraw Polskich współpracował z **Polsko-Niemiecką Współpracą Młodzieży**. Obie instytucje doradzały zespołowi DPN i Niemieckiemu Instytutowi do Spraw Polskich przy wyborze i składzie forów eksperckich. Listę około 70 ekspertek i ekspertów można znaleźć na stronie <https://deutschpolnisheshaus.de/pl/taetigkeit/foren>

Konsultacje

Zespół Domu Polsko-Niemieckiego przeprowadził również **konsultacje** z licznymi muzeami w Niemczech i w Polsce, z polsko-niemieckimi stowarzyszeniami, instytucjami i fundacjami oraz z przedstawicielami Polaków mieszkających w Niemczech. Uwe Neumärker i Adam Kerpel-Fronius z Fundacji Pomnik Pomordowanych Żydów Europy przyjechali do Polski jeszcze przed utworzeniem zespołu DPN i rozmawiali z przedstawicielami Ministerstwa Spraw Zagranicznych i Kultury oraz Instytutu Pamięci Narodowej (IPN), a także odwiedzili liczne muzea. Wkrótce po rozpoczęciu pracy pracownicy zespołu DPN Robert Parzer i dr Agnieszka Wiercholska udali się do Polski i rozmawiali z przedstawicielami różnych muzeów i miejsc pamięci, a także z licznymi historykami. Emilie Mansfeld i Anna Jankowska z Niemieckiego Instytutu do Spraw Polskich przeprowadziły konsultacje w ramach filaru »edukacja i spotkania« z Muzeum Historii Żydów Polskich - POLIN w Warszawie oraz Międzynarodowym Domem Spotkań Młodzieży w Oświęcimiu.

»Dom bez miejsca«

Działalność Domu Polsko-Niemieckiego ma być publicznie widoczna jeszcze przed wybudowaniem budynku. Koncepcja domu bez miejsca« ma na celu pogłębienie wiedzy o stosunkach polsko-niemieckich: Do końca 2025 roku zaplanowane są dyskusje panelowe, prezentacje książek, program edukacyjny w przestrzeni miasta, wydarzenia upamiętniające, konferencja naukowa i inne wydarzenia z naszymi partnerami.

<https://deutschpolnisheshaus.de/pl/wydarzenia>

Zgodnie z koncepcją »domu bez miejsca«, formaty edukacyjne i spotkania są organizowane jeszcze przed powstaniem budynku.

Kalendarz

2024

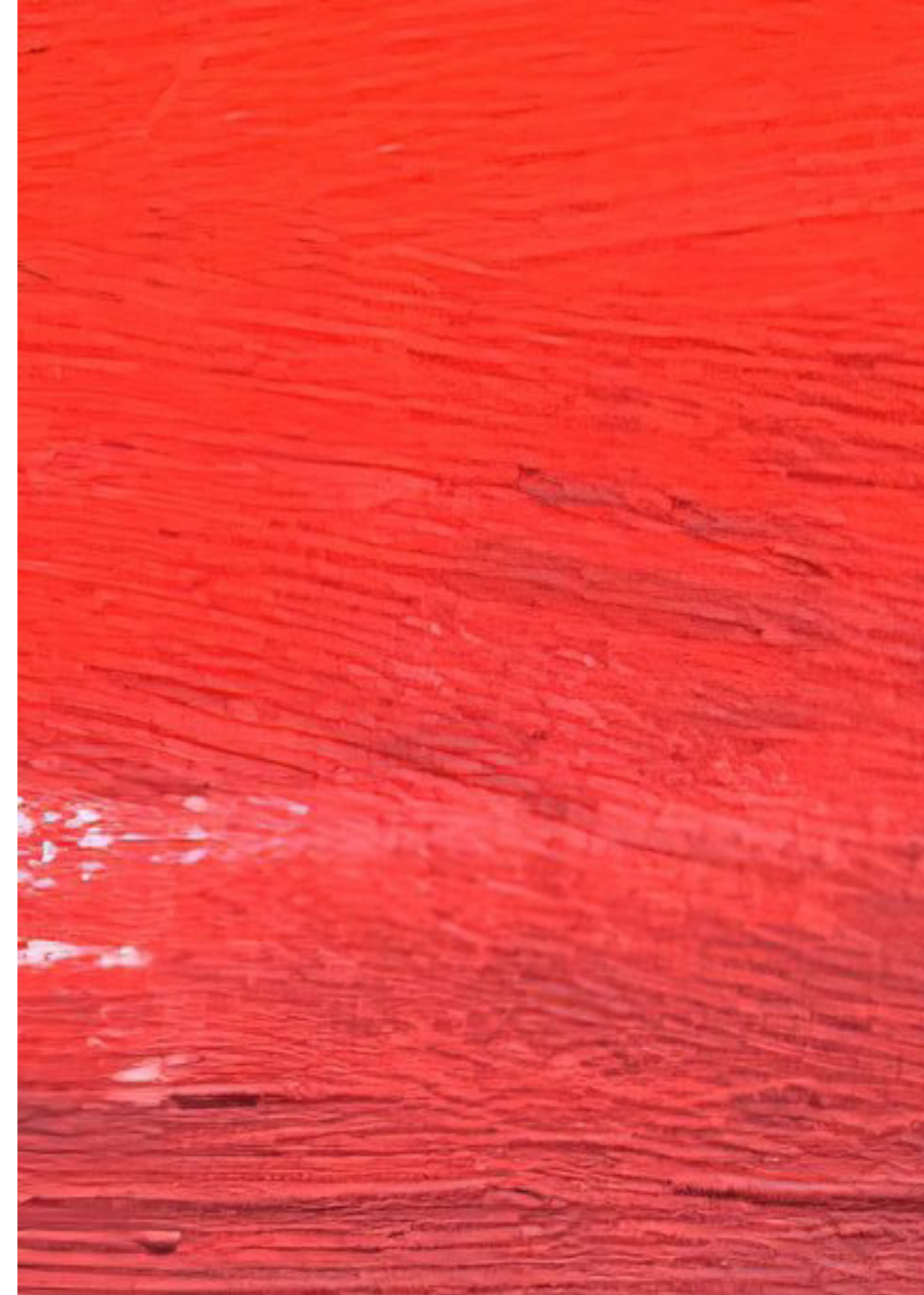
Zespół opracował propozycję realizacji Domu Polsko-Niemieckiego

W dniu 26 czerwca rząd federalny podjął decyzję w sprawie projektu wykonawczego Domu Polsko-Niemieckiego.

Jesienią 2024 roku projekt wykonawczy został przekazany do Bundestagu w celu przeprowadzenia konsultacji.

Od 2025

Działaność jako »dom bez miejsca« oraz, **po rozstrzygnięciu** kwestii lokalizacji, przygotowanie i **rozpisanie konkursu** architektonicznego i artystycznego w celu jak najszybszej realizacji pomnika i budynku.

Impressum

Zespół Domu Polsko-Niemieckiego

przy Fundacji Pomnik Pomordowanych Żydów Europy

dr Agnieszka Wierzcholska

Agnieszka.Wierzcholska@stiftung-denkmal.de

Robert Parzer

Robert.Parzer@stiftung-denkmal.de

Fundacja Pomnik Pomordowanych Żydów Europy

Uwe Neumärker

Uwe.Neumaerker@stiftung-denkmal.de

Adam Kerpel-Fronius

Adam.Kerpel-Fronius@stiftung-denkmal.de

Julia Bork

Julia.Bork@stiftung-denkmal.de

Georgenstrasse 23

10117 Berlin

www.stiftung-denkmal.de

Strona internetowa: www.deutschpolnisheshaus.de

Instagram: [@dph_dpn](https://www.instagram.com/dph_dpn)

Bluesky: [@deplhaus.bsky.social](https://bsky.app/profile/deplhaus.bsky.social)

YouTube: [@DPH_DPN](https://www.youtube.com/@DPH_DPN)

Facebook: [Deutsch-Polnisches Haus](https://www.facebook.com/Deutsch-Polnisches-Haus)